

YEDİ DAKİKA YEDİ BÖLGE: ENDEMİK ENFEKSİYONLAR- EGE BÖLGESİ

Prof. Dr. Tuna DEMİRDAL
İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Tıp Fakültesi,
Atatürk EAH Enfeksiyon Hastalıkları Kliniği

Ege ve Enfeksiyonlar

- Ege bölgesinde endemik hastalıklarla ilişkili en fazla veri İzmir'de
- İzmir bir liman şehri olarak Avrupa ve Asya'dan gelenlerin uğrak yeridir
- Bu konum hareketliliği ve hareketlilik de birçok enfeksiyon hastalığının varlığını ortaya çıkarmıştır

Veba

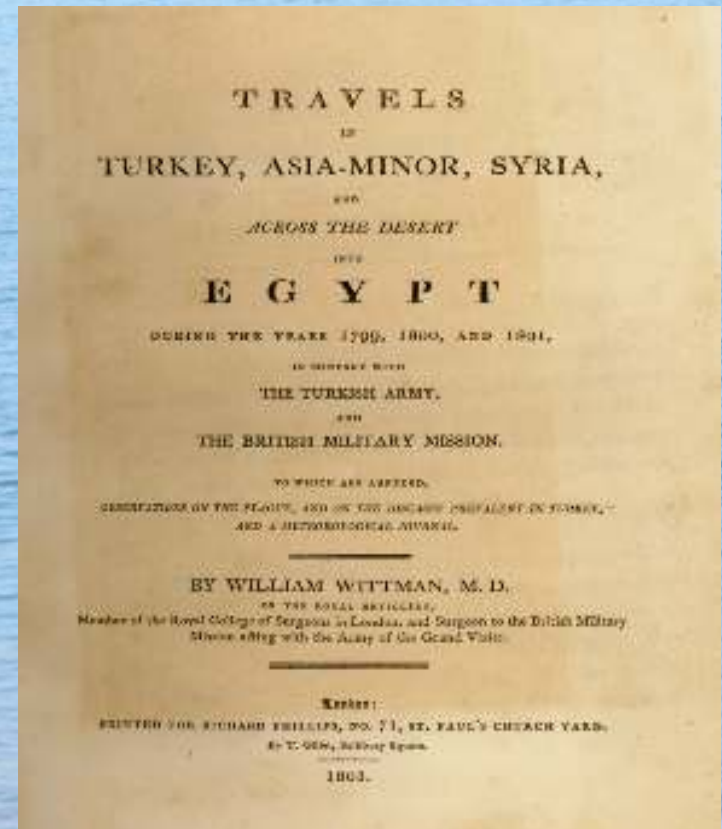
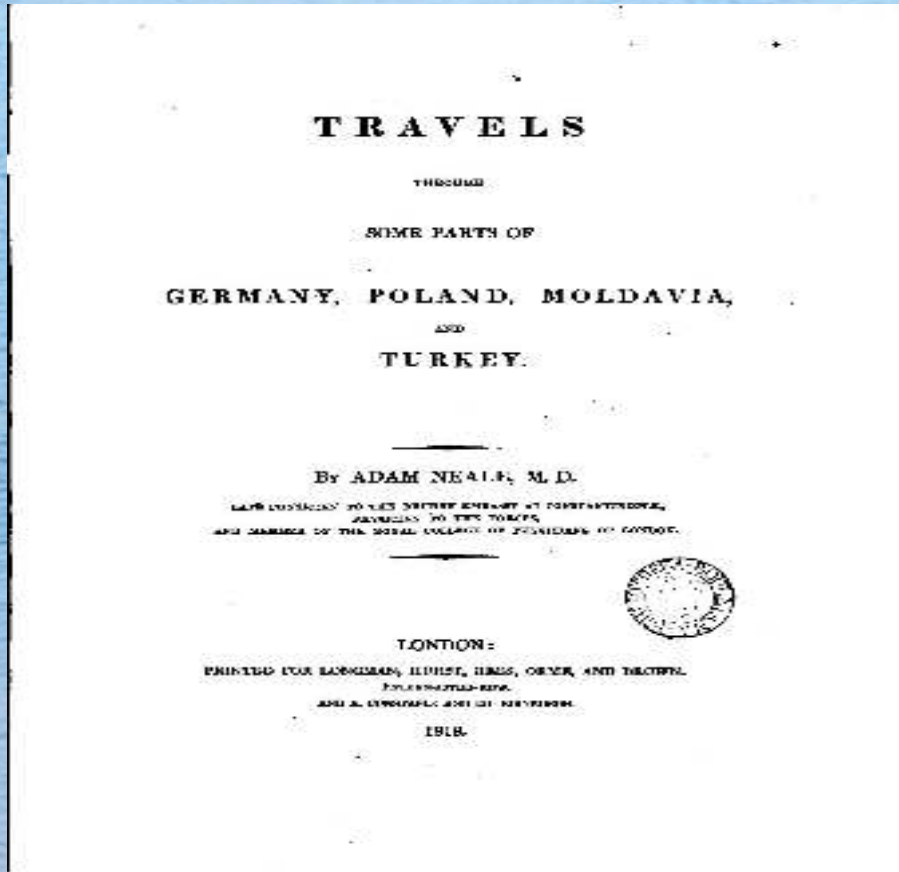
- İzmir'de ilk veba salgını 1676'da
- 1708-1800 yılları arasında 54 salgın
- 1840'lardan sonra etkinliđi azalmıř
- Cumhuriyet döneminde sıkı önlemler alınmış
- Kayıtlara göre en son 1947 yılında rastlanmış

Veba

- 19. yy'daki veba salgınları yabancı doktor ve gezginlerinde yazılarına konu olmuş
- Unutulması zor izler bırakmıştır
- 200 bine yakın insan kaybı
- Özellikle Türk nüfus arasında ölümler daha yaygın
- Karantina uygulamaları o yıllarda başlamış

Böke P. İzmir'de karantina teşkilatının kuruluşu ve faaliyetleri, CTTAD. 2009; 137-59

Veiba

- Dr. Adam Neale ve Dr. William Wittman

Kolera

- 1830'lu yıllardan itibaren hacı adaylarında
- İngiliz ve Fransız seyyahların karantina uygulamalarını görüp yazmışlar
- 1916'da en büyük salgın, 200 bin kişi aşılanmış
- Kanalizasyon ve temiz su kaynakları azlığı cumhuriyet döneminde de küçük salgınlara yol açmış, endemik kalmış
- Beyru R. 19. yy'da İzmir'de sağlık sorunları ve yaşam. İzmir BB, 2005; 74-5.
- Kunalp S, Osmanlı yönetimindeki Hicaz'da hac ve kolera, 1989

Tüberküloz

- İzmir'de 1892-1914'de nüfus 200 bin iken ölen 94 bin kişinin, 15 bini TBC'den ölmüş
- 1890'da aşısının bulunması hastalığın yoğunluğunu azaltmış
- Dr. Behçet Uz 17 Şubat 1923'de Verem Savaş Cemiyeti'ni kurmuş
- Geçmişe dönük kayıtlar yetersiz
- Diğer bölgelerle aynı yoğunlukta olduğunu öngörebiliriz
- Karayaman M, 20 yy'ın ilk yarısında İzmir BB Kent Kitaplığı, 2008

Sıtma

- XVII-XIX yy kayıtları eksik
- Gediz ve Menderes akarsu civarı uygun ortam yaratmış
- İzmir'de veriler genelde 1900 sonrası
- Cumhuriyetin ilk yıllarında İzmir-Aydın'da hastaların %70'i sıtma nedeniyle başvuru
- 1935'de sayı %10'a düşmüş
- Bugün mülteci akını nedeniyle nadiren olgular görülmekte

Karayaman M, 20 yy'ın ilk yarısında İzmir BB Kent Kitaplığı, 2008

Kuduz

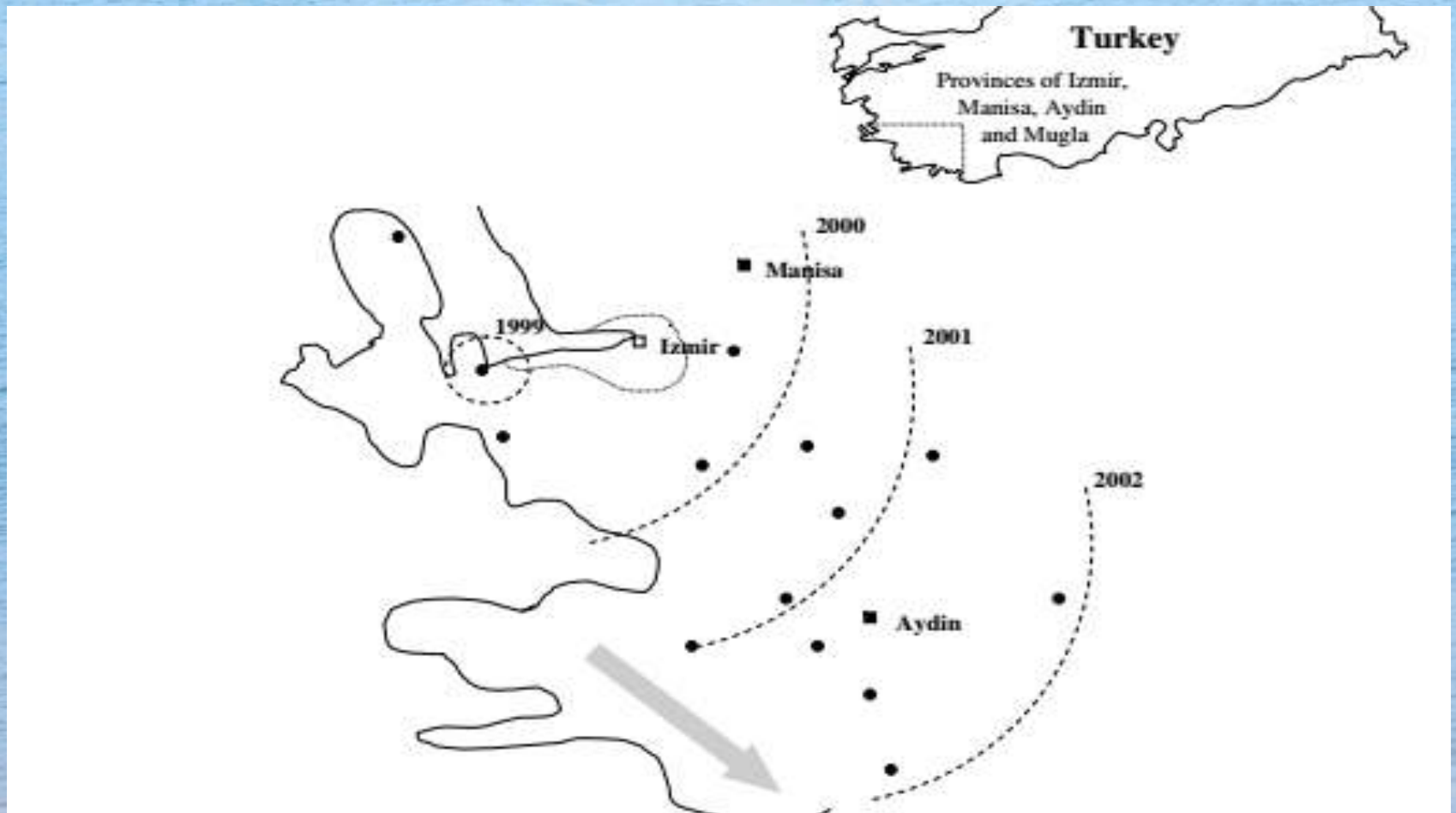
- Sokak köpeklerinin yaygınlığı bir etken
- Daha çok veriler 1920'li yıllara aittir
- Uzun yıllar İzmir'de görülmüş
- İzmir'de yılda yaklaşık 15 bin şüpheli ısırık vakası
- Günümüzde de endemik
- Suriyeli mülteciler arasında da görece sık

Kuduz (1997-2006, 1884 olgu)

Johson N et al, *Epidemiol, Infect*, 2010

Kuduz, Ege bölgesi

Johson N et al, Epidemiol, Infect, 2010

Kuduz

- Vektör olan vahşi hayvanlardan yarasalarda ve kurtlarda yapılan eski seroepidemiolojik veriler de Ege ve İzmir'de kuduzun endemik olduğunu göstermiştir
- İzmir'de sokak köpeklerinin kontrol altına alınması ve şehir merkezinden başka bir alanda beslenmesi sorunu, yapılan birçok çalışmaya rağmen çözülememiştir

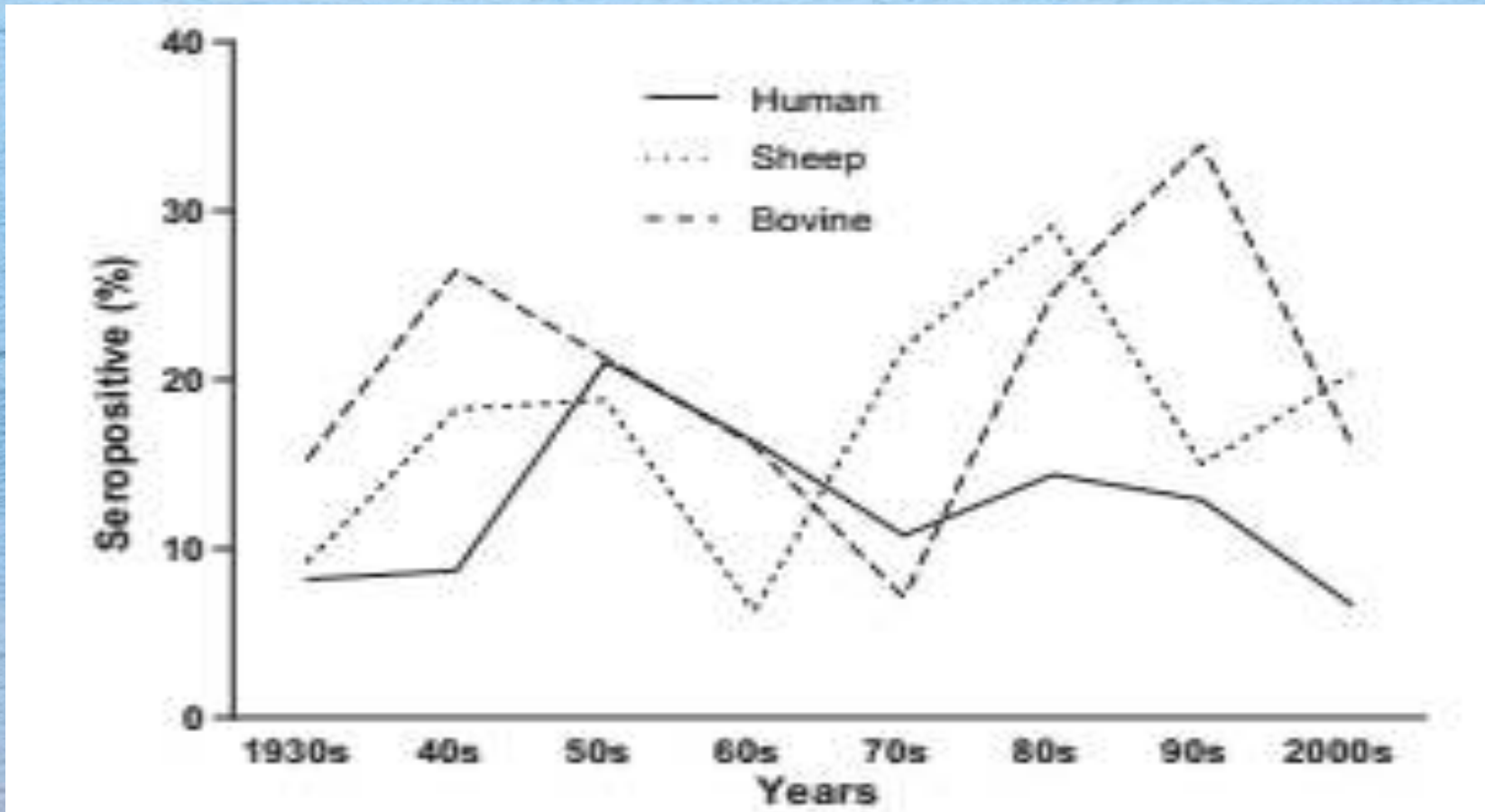
Serter D, Kuduz virusus ve diğer bazı nörotropvirus hastalıkları,
Nobel Tıp, 1997, s.319-341

Bruselloz

- Bruselloz İzmir de dahil Ege bölgesinde endemik
- Özellikle hayvancılığın yaygın olduğu iç kesimlerde daima bir sağlık sorunu
- İnsidansı kıyı kesimlerinde kısmen daha düşük

Yumuk Z, O'Callaghan D, Int J Infect Dis, 2012

Bruselloz seroepidemiolojisi

Yumuk Z, O'Callaghan D, Int J Infect Dis, 2012

Bruselloz

100 bin kişiye göre insidans, 2013 verisi, TC Sağ Bak

Kırım Kongo Kanamalı Ateşı

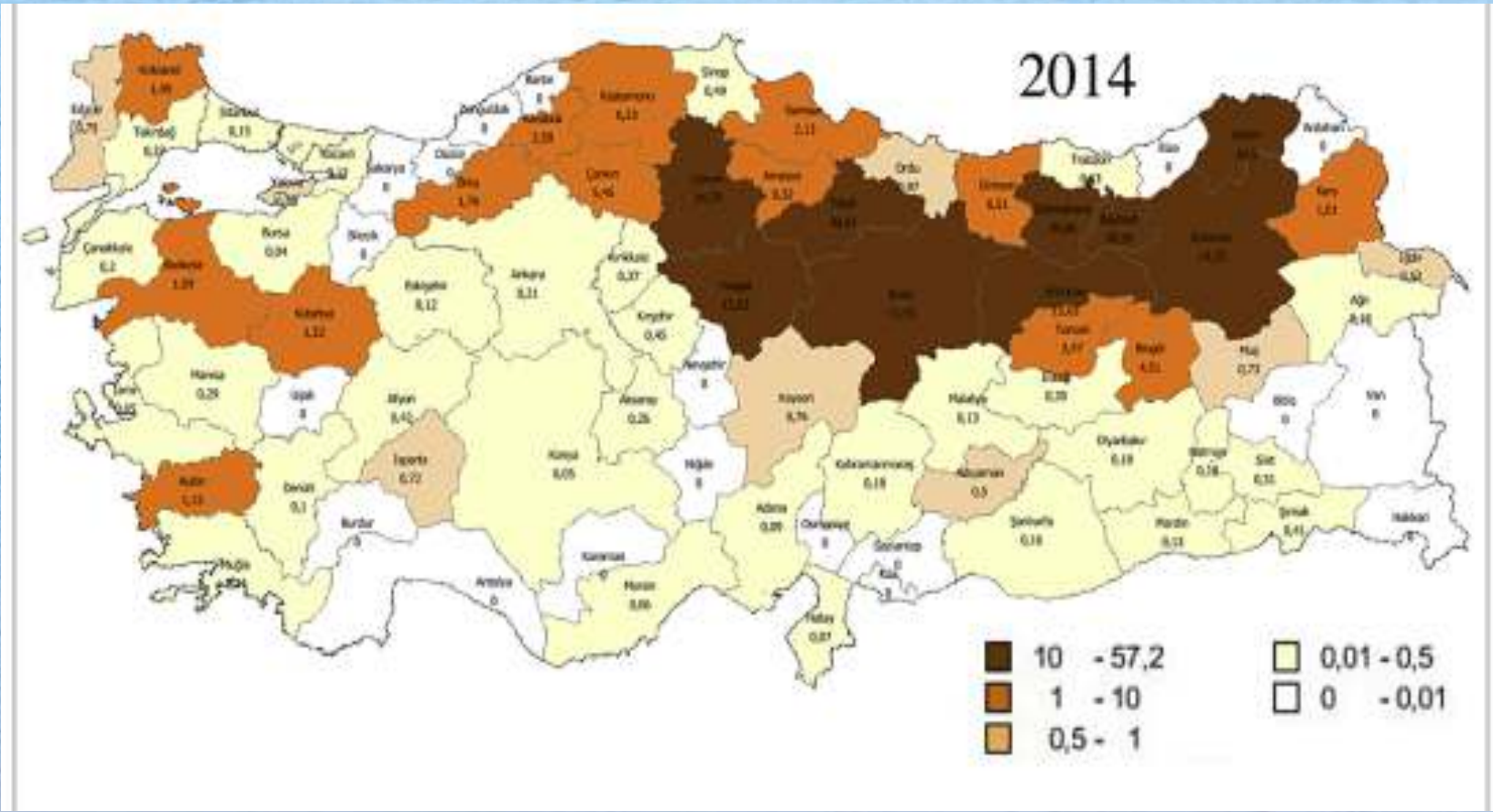
- Ege bölgesinde endemik olduğu söylenebilir
- İç Anadolu-Karadeniz kadar yaygın değil
- Sıklığı son yıllarda azaldı
- Ama her yıl tanımlanan olgular var
- Bu bölgede yaşayan hekimlerin iyi bilmesi gereken hastalıklardan

Kırım Kongo Kanamalı Ateşi

Sahil bölgeleri de dahil, Ege'de endemik, 2008 yılı verisi, TC Sağ Bak

Kırım Kongo Kanamalı Ateşi

Tularemi

- Ülkemizde 1936'da ilk kez kayıtlara geçmiş hastalık
- Özellikle Ege bölgesinin iç kesimlerinde yaygın olmak üzere endemik
- İlk veriler 2009-2010 yıllarına ait
- Özellikle yoğun yağışların yaşandığı ayları takiben ortaya çıkmış
- Salgınlar su kaynaklıdır

Batı-Nil Virusu hastalığı

- Türkiye'de ve Ege'de ilk kez 2010'da
- Culex cinsi sivrisinekler ve kuşlar arasındaki enzoonotik bulaş döngüsü ile enfeksiyon sürekliliği sağlanmakta
- Kuşlar virusun çoğaldığı birincil konak ve yüksek düzey viremi oluşturdıkları rezervuar
- İnsan daha çok tesadüfi konak kabul edilir

Batı-Nil Virusu hastalığı

- Çok daha uzun yıllar önce yapılan seroepidemiyolojik çalışmalar BNV hastalığının İzmir ve Ege'de endemik olduğunu göstermekte
- Olguların tanımlanması bu çalışmalardan uzun yıllar sonra gerçekleşmiştir

Serter D. Present status of Arbovirus sero-epidemiology in the Aegean region of Turkey, New York 1980, s.155.

Serter F. Artropodlarla bulaşan virus hastalıklarının memleketimizdeki durumu, 12. Türk Mikrobiol Kongresi, 1966

Batı-Nil Virusu hastalığı

Kuşların ana göç yolları ve BNV genotipleri

Leishmaniasis

- Ege'de subtropikal iklim hakimiyeti olan diğer yörelerde endemik
- Ege, kum sineklerinin üremesi ve hayatını devam ettirmesi için uygun ortam
- Ege'yi olumsuz yönde etkileyen göç ve iklim değişiklikleri hastalık için zemin hazırlamaktadır
- Hem kutanöz hem de visseral leishmaniasis endemiktir

HIV ve AIDS

- Ege bölgesi, özel olarak da İzmir hastalık tanımlandığından beri olgu yoğunluğunun olduğu bir bölge
- Ülkemizde en çok olgunun saptandığı iller arasında İzmir ilk üç sıradadır
- Sosyal hareketlilik yanında Suriye ve diğer ülkelerden gelen göçler önemli etken
- Önemli bir enfeksiyon hastalığı, endemiktir

Sonuç

- Tarih boyunca insanlık için dramatik sonuçlar doğuran birçok enfeksiyon hastalığı Ege bölgesini ve özellikle İzmir'i de etkilemiş, bu bölgede endemik seyretmiştir
- Bugün ve gelecekte Balkan ülkelerinde görülen/görülmesi olası enfeksiyon hastalıkları Ege bölgesini de etkileyecektir
- Mülteci sorunu, Ege bölgesinde farklı enfeksiyonların endemik seyretmesine yol açacaktır

Teşekkür ederim

